

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ141/2018

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (δδ) ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 20η Δεκεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δέκα οκτώ (2018) ημέρα Πέμπτη και ώρα 09.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος:** Γεώργιος Καταπόδης
- 2. Μέλη:** Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
Δημήτριος Σταθακόπουλος
Μαρία Στυλιανίδου

Η Αντιπρόεδρος και δύο τακτικά μέλη, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος, ενώ δεν γεννήθηκε λόγος ελεύσεως αναπληρωματικών μελών, λόγω καταφανούς απαρτίας.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού

Εισηγητές: Ηλιάνα Κανταρτζή, Νομικός και Ευάγγελος Ιατρού, διπλ/χος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ (Περιφερειακό Γραφείο Θεσσαλονίκης)

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγητές, μέσω τηλεδιάσκεψης, οι οποίοι αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης

Ερώτημα: Το με αρ. πρωτ. 66004/29.11.2018 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 6251/30.11.2018) έγγραφο της Διεύθυνσης Συντήρησης και Λειτουργίας Αυτοκινητοδρόμου και Υποδομών της "Εγνατία Οδός Α.Ε.", μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου

Θέμα: Παροχή της σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 για τη σύναψη από την εταιρεία με την επωνυμία "Εγνατία Οδός Α.Ε." της δημόσιας σύμβασης έργου με τίτλο "Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων", εκτιμώμενης αξίας 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ, κατ' ενάσκηση δικαιώματος προαίρεσης του αρχικού έργου με τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)", προϋπολογισμού δημοπράτησης 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ

.....

1. Με το με αρ. πρωτ. 66004/29.11.2018 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 6251/30.11.2018) έγγραφο της Διεύθυνσης Συντήρησης και Λειτουργίας Αυτοκινητοδρόμου και Υποδομών της "Εγνατία Οδός Α.Ε.", μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου, η ανωτέρω εταιρεία αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή) κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, προκειμένου να συνάψει τη δημόσια σύμβαση έργου υπό τον τίτλο "Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων", εκτιμώμενης αξίας 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ, με τον υφιστάμενο ανάδοχο του αρχικού έργου υπό τον τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)", προϋπολογισμού δημοπράτησης 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ, κατ' ενάσκηση του σχετικού - τεθέντος κατά τη δημοπράτηση του ανωτέρω αρχικού έργου - δικαιώματος προαίρεσης.

Ι. Ιστορικό – πραγματικά περιστατικά

Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1 Με την 936/12/28.11.2017 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της "Εγνατία Οδός Α.Ε." εγκρίθηκαν οι όροι της διακήρυξης και τα τεύχη δημοπράτησης του έργου με τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)", προϋπολογισμού δημοπράτησης 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ (ήτοι 61.324.200€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%), με πρόσθετα επ' αυτού δικαιώματα προαίρεσης για την εκτέλεση εργασιών σύμφωνα με το βασικό σχέδιο του έργου, συνολικού προϋπολογισμού των δικαιωμάτων αυτών ως έγγιστα 24.374.193,55€ χωρίς ΦΠΑ (ήτοι 30.224.000€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%).

Η διαδικασία ανάθεσης του ανωτέρω έργου καθορίσθηκε να διεξαχθεί μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και ήταν η ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016 με εφαρμογή του συστήματος προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης κατά ομάδες εργασιών του προϋπολογισμού μελέτης επί συμπληρωμένου τιμολογίου ομαδοποιημένων τιμών με έλεγχο ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης (περίπτωση 2(α) του άρθρου 95 του ν. 4412/2016).

Το έργο, το οποίο ορίσθηκε να περαιωθεί σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την υπογραφή της οικείας σύμβασης, χρηματοδοτείται από αμιγώς εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και συγκεκριμένα από ίδιους πόρους της "Εγνατίας Οδός Α.Ε.", με τις σχετικές πιστώσεις να κατανέμονται στα έτη 2018, 2019 και 2020 έχει δε εκδοθεί η 92140/4401/22.12.2017 απόφαση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την έγκριση της ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης.

2.2 Στο άρθρο 11.2 του από Δεκεμβρίου 2017 (με ΑΔΑΜ 18PROC002516794 της 02.01.2018) τεύχους διακήρυξης της διαδικασίας ανάθεσης του έργου με τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)", το οποίο ανήκει στην κατηγορία έργων Οδοποιίας και Ηλεκτρομηχανολογικών με CPV: 45233110-3, προβλέπεται ρητώς ότι επιπρόσθετα του προϋπολογισμού δημοπράτησης (μελέτης) του ανωτέρω έργου, ποσού 61.324.200€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, "επιπλέον προβλέπονται δικαιώματα προαίρεσης όπως περιγράφονται στην παρ. 11.4 της παρούσας: α) για την εξάμηνη χρονική επέκταση προϋπολογισμού ύψους 7.424.000€ ως έγγιστα β) για την κατασκευή νέων σταθμών διοδίων προϋπολογισμού ύψους 22.800.000€ ως έγγιστα. Για την ανάθεση του αντικείμενου των προαιρέσεων θα υπογραφούν ξεχωριστές συμβάσεις. Για κάθε ομάδα εργασιών θα εφαρμοστεί το ποσοστό έκπτωσης που προσέφερε ο Ανάδοχος στην αντίστοιχη ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης και θα ισχύουν τα συμβατικά τεύχη αυτής."

Συναφώς, στο άρθρο 11.4 (Περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου – Δικαίωμα προαίρεσης) του ανωτέρω τεύχους διακήρυξης προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι "βασικό σχέδιο του έργου είναι:

- η κατασκευή του Σταθμού Διοδίων (Σ.Δ.) στην θέση «Καβάλα» στη Χ.Θ. 474+200m (παράκαμψη πόλης Καβάλας) όπως αποτυπώνεται στην Κ.Υ.Α. 6686/14.11.2014. Στο τεχνικό αντικείμενο του έργου περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες εργασίες διαπλάτυνσης οδοστρώματος, διαμόρφωσης χώρου, κατασκευής κτιρίου διοίκησης και οικίσκων εισπρακτόρων, στέγαστρο λωρίδων διέλευσης, νησίδες, η προμήθεια και εγκατάσταση του Η/Μ εξοπλισμού, η σήμανση – ασφάλιση στην περιοχή του σταθμού διοδίων και κάθε άλλη εργασία ώστε να καταστεί έτοιμος προς λειτουργία. Στο έργο περιλαμβάνονται εργασίες χωματουργικών,

τεχνικών, οδοστρωσίας, ασφαλικών, φωτισμού σήμανσης - ασφάλειας οδού, οικοδομικών, ύδρευσης, αποχέτευσης και Η/Μ εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.

- Η συντήρηση και λειτουργία του Ανατολικού Τομέα της Εγνατίας Οδού και των Καθέτων Αξόνων Α1 & Α23 αυτής. Συγκεκριμένα: Α. του τμήματος της Εγνατίας Οδού (αυτοκινητόδρομος Α2) από τον Ανισόπεδο Κόμβο (Α/Κ) 17 Κλειδίου (ΧΘ: 289) μέχρι πριν το Τελωνείο Κήπων (ΧΘ: 657,7), μήκους περίπου 368,7 χλμ. Β. του Κάθετου Άξονα της Εγνατίας Οδού, "Α/Κ Αξιού/Χαλάστρας - Μεθοριακός Σταθμός Ευζώνων" (αυτοκινητόδρομος Α1) της Εγνατίας Οδού (Αρμοδιότητα ΔΠΥ Έργων Δυτ. & Κεντ. Μακεδονίας – Κλιμάκιο Κεντ. Μακεδονίας), από τον Α/Κ 19 Αξιού/Χαλάστρας (ΧΘ:0/485 ΠΑΘΕ) μέχρι τον Ι/Κ Ειδομένης (ΧΘ: 59,9/ΧΘ ΠΑΘΕ:544,9 – μη συμπεριλαμβανομένου του Ι/Κ Ειδομένης). Γ. του Κάθετου Άξονα της Εγνατίας Οδού "Κομοτηνή – Νυμφαία – Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα" (οδικός άξονα Α23 – συνολικού μήκους περίπου 21,9 χλμ.) της Εγνατίας Οδού (Αρμοδιότητα ΔΠΥ Έργων Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης), από τον Ι/Κ Κομοτηνής (ΧΘ: 0) μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα (ΧΘ: 21,9)."

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο ίδιο ως άνω άρθρο του τεύχους διακήρυξης, οι προβλεπόμενες εργασίες του έργου είναι: "α) Εργασίες τεχνικής αστυνόμευσης οδού και επιθεώρησης Η/Μ και σηράγγων. β) Λεπτομερείς επιθεωρήσεις των στοιχείων της οδού. γ) Συντήρηση και αποκατάσταση βλαβών του αυτοκινητοδρόμου από χρήση. δ) Λειτουργία οδού και σηράγγων. ε) Κατασκευή νέων Σταθμών Διοδίων. στ) Αντιμετώπιση των προβλημάτων του χειμώνα (αποχιονισμός, παγετός). ζ) Εργασίες βελτίωσης - αποκατάστασης της οδού και του εξοπλισμού της (λόγω φθορών, αλλαγής προδιαγραφών κλπ.). η) Εργασίες βελτίωσης της λειτουργίας της οδού (κατασκευή αποθηκών άλατος, διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου των εγκαταστάσεων συντήρησης και λειτουργίας της οδού κλπ.). θ) Διάθεση προσωπικού για τη στελέχωση ομάδων τεχνικής υποστήριξης της ΕΟΑΕ. ι) Μελέτες για την κατασκευή των σταθμών διοδίων που αποτελούν αντικείμενο του δικαιώματος προαίρεσης."

Περαιτέρω, στο ίδιο ως άνω άρθρο του οικείου τεύχους διακήρυξης καθορίζεται δικαίωμα προαίρεσης της αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτή "δύναται, σύμφωνα με την παρ.1α του άρθρου 132 του Ν4412/2016, να τροποποιήσει με μονομερή δήλωσή της - χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης - την αρχική σύμβαση με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης για τις κατωτέρω αναφερόμενες εργασίες, σύμφωνα με το βασικό σχέδιο των εργασιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο της παρούσας σύμβασης, οι οποίες θα περιλαμβάνουν τις ακόλουθες εργασίες:

Α) την χρονική επέκταση κατά έξι (6) μήνες της αρχικής σύμβασης που αφορά στη συντήρηση και λειτουργία όλων των έργων Πολιτικού Μηχανικού και Η-Μ εγκαταστάσεων του Αυτοκινητοδρόμου και των κάθετων αξόνων του – ανοικτής οδοποιίας και σηράγγων - σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Τεχνική Περιγραφή προϋπολογισμού ως έγγιστα 7.424.000 ευρώ (με ΦΠΑ). Η ενεργοποίηση του δικαιώματος μονομερούς παράτασης εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής (Εγνατία οδός Α.Ε), θα γίνει εντός του χρόνου εκτέλεσης της αρχικής σύμβασης και τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση αυτής, ενώ προϋποθέτει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα: - η εξασφάλιση της χρηματοδότησης (π.χ. έκδοση αποφάσεων ανάληψης χρηματοδότησης, σχετικού ενάρηθμου), - η έκδοση θετικού πορίσματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο για την προς υπογραφή σύμβαση που αφορά στην προαίρεση (εφόσον απαιτείται). Κατόπιν των ανωτέρω, θα ακολουθήσει η σύναψη της σύμβασης προαίρεσης που θα γίνει με την κοινοποίηση της σχετικής Απόφασης στον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος μετά την άσκηση του δικαιώματος παράτασης της διάρκειας της σύμβασης θα συνεχίσει να παρέχει τις υπηρεσίες συντήρησης κατά τους όρους της σύμβασης και για το κατά παράταση χρονικό διάστημα ισχύος της".

Β) την κατασκευή σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. Αριθμ. ΔΝΣγ/ΦΝ 393 (ΦΕΚ 1867 Β/29-05-2017) του μετωπικού σταθμού διοδίων Αρδανίου καθώς και των πλευρικών Σ.Δ. Προφήτη, Βαγιοχωρίου, Βρασνών/Ασπροβάλας, Γαληψού/Ορφανίου, Μουσθένης, Ελευθερούπολης, Αγ. Ανδρέα, Άσπρων Χωμάτων, Βαφέικων, Ιάσμου, ΒΙΠΕ Κομοτηνής/Φύλακα και Μέστης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Τεχνική Περιγραφή. Ο προϋπολογισμός των εργασιών κατασκευής των ως άνω σταθμών διοδίων ανέρχεται ως έγγιστα, στο ύψος των 22.800.000 ευρώ (με ΦΠΑ). Η ενεργοποίηση του δικαιώματος της Αναθέτουσας Αρχής (ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε) με μονομερή της απόφαση, θα γίνει εντός του χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης και τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση αυτής, και προϋποθέτει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα: - η έκδοση των Περιβαλλοντικών Όρων, - η έγκριση των σχετικών μελετών, - η συντέλεση των απαλλοτριώσεων (όπου απαιτούνται), - η εξασφάλιση της χρηματοδότησης (π.χ. έκδοση αποφάσεων ανάληψης χρηματοδότησης, σχετικού ενάρηθμου), - έκδοση θετικού πορίσματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο για την προς υπογραφή σύμβαση που αφορά στην προαίρεση (εφόσον απαιτείται).

Ο ΚτΕ να μπορεί να ενεργοποιήσει το δικαίωμα προαίρεσης για κάποιους μόνο εκ των σταθμών διοδίων (για την περίπτωση που δεν ωριμάζουν αδειοδοτικά/μελετητικά όλοι με τον ίδιο ρυθμό). ”

2.3 Συναφώς, σύμφωνα με το από Δεκεμβρίου 2017 τεύχος τεχνικής περιγραφής (σελ. 8) του έργου με τίτλο “Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)” καθορίζεται ότι το αντικείμενο του εν λόγω έργου περιλαμβάνει εργασίες που συνοπτικά αφορούν:

“1) στη συντήρηση (στοιχειώδη, προληπτική και κύρια), λειτουργία και βελτίωση όλων των έργων Πολιτικού Μηχανικού και Η-Μ εγκαταστάσεων του Αυτοκινητοδρόμου και των καθέτων αξόνων του – ανοικτής οδοποιίας και σφράγγων – για 18 (δεκαοκτώ) μήνες στα παρακάτω τμήματα:

- τμήμα της Εγνατίας Οδού (αυτοκινητόδρομος Α2) από τον Ανισόπεδο Κόμβο (Α/Κ) 17 Κλειδίου (ΧΘ: 289) μέχρι πριν το Τελωνείο Κήπων (ΧΘ: 657,7), μήκους περίπου 368,7 χλμ.

- στον Κάθετο Άξονα της Εγνατίας Οδού, “Α/Κ Αξιού/Χαλάστρας - Μεθοριακός Σταθμός Ευζώνων” (αυτοκινητόδρομος Α1) της Εγνατίας Οδού (Αρμοδιότητα ΔΠΥ Έργων Δυτ. & Κεντ. Μακεδονίας – Κλιμάκιο Κεντ. Μακεδονίας), από τον Α/Κ 19 Αξιού/Χαλάστρας (ΧΘ: 0 / 485 ΠΑΘΕ) μέχρι τον Ι/Κ Ειδομένης (ΧΘ: 59,9 / ΧΘ ΠΑΘΕ: 544,9 – μη συμπεριλαμβανομένου του Ι/Κ Ειδομένης).

- στον Κάθετο Άξονα της Εγνατίας Οδού “Κομοτηνή – Νυμφαία – Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα” (οδικός άξονα Α23 – συνολικού μήκους περίπου 21,9 χλμ.) της Εγνατίας Οδού (Αρμοδιότητα ΔΠΥ Έργων Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης), από τον Ι/Κ Κομοτηνής (ΧΘ: 0) μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά Σύνορα (ΧΘ: 21,9), καθώς και

2) στην κατασκευή του μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας.”

Σύμφωνα με το από Δεκεμβρίου 2017 τεύχος προϋπολογισμού μελέτης (δημοπράτησης) του ίδιου ως άνω έργου, οι ομάδες εργασιών του έργου ήταν οι ακόλουθες: α) λειτουργία οδού, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 6.249.860€ χωρίς ΓΕΟΕ, β) χειμερινή συντήρηση, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 3.209.250€ χωρίς ΓΕΟΕ, γ) χωματουργικά – τεχνικά έργα, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 7.562.331,60€ χωρίς ΓΕΟΕ, δ) οδοστρωσία – ασφαλτικά, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 10.691.610,15€ χωρίς ΓΕΟΕ, ε) σήμανση – ασφάλεια, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 2.287.514,90€ χωρίς ΓΕΟΕ, στ) ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 3.856.157,36€ χωρίς ΓΕΟΕ, ζ) λοιπά, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 423.801,50€ χωρίς ΓΕΟΕ, η) εργασίες συντήρησης, λειτουργίας και αποκατάστασης φθορών, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 3.740.817,51€ χωρίς ΓΕΟΕ. Συνεπώς, η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη εργασιών χωρίς ΓΕΟΕ του έργου αθροίζεται στο ποσό των 38.021.343,02€, πλέον κονδυλίου ΓΕΟΕ (18%) 6.843.841,74€, πλέον κονδυλίου απροβλέπτων 4.037.866,63€, πλέον κατ’ αποκοπήν κονδυλίου αμοιβής μελετών 400.000€, πλέον κατ’ αποκοπήν κονδυλίου απολογιστικών εργασιών 151.948,60€, τα οποία αθροίζονται στην συνολική εκτιμώμενη αξία 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ.

Περαιτέρω, στο άρθρο Β-1.1 (σελ. 141) του τεύχους τεχνικής περιγραφής του αρχικού έργου, προβλέπεται ότι το αντικείμενο του έργου το σχετικό με την κατασκευή μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας αφορά στην κατασκευή του εν λόγω σταθμού διοδίων έξι (6) μετωπικών λωρίδων διέλευσης, εκ των οποίων οι δύο (2) κεντρικές θα είναι αμφίδρομες, “στη θέση «Καβάλα» στην απόλυτη Χ.Θ. 474+200m (παράκαμψη πόλης Καβάλας) του αυτοκινητοδρόμου της Εγνατίας Οδού, που θα περιλαμβάνει τις απαιτούμενες εργασίες διαπλάτυνσης οδοστρώματος, διαμόρφωσης χώρου χοάνης διοδίων συνολικού μήκους 260μ. περίπου, κατασκευής κτιρίου διοίκησης και οικίσκων εισπρακτόρων, στέγαστρο λωρίδων διέλευσης, νησίδες, Η-Μ εγκαταστάσεις και κάθε άλλη εργασία ώστε να καταστεί έτοιμος προς λειτουργία.”

Ειδικότερα, ως προς τον ανωτέρω μετωπικό σταθμό διοδίων, στο ίδιο ως άνω άρθρο του τεύχους τεχνικής περιγραφής προβλέπεται: “η κατασκευή πέντε (5) νησίδων εκ των οποίων οι τρεις (3) κεντρικές θα φέρουν διπλούς οικίσκους εισπρακτόρων (Booths) και οι δύο ακραίες μονούς. [...] η κατασκευή μεταλλικού στεγάστρου που θα καλύπτει τις λωρίδες διέλευσης και του οικίσκους εισπρακτόρων. Το Κτίριο Διοίκησης προβλέπεται να εγκατασταθεί παραπλεύρως και ΝΔ του άξονα σε κατάλληλα διαμορφωμένη θέση με βάση τη μελέτη οριστικής διαμόρφωσης. Οι νησίδες θα κατασκευαστούν σε υπερυψωμένο δάπεδο από σκυρόδεμα με πλάτος 1,50μ. και μήκος 20,00μ., όπου θα τοποθετηθούν οι θαλαμίσκοι με βάση τη μελέτη οριστικής διαμόρφωσης. Η διαμόρφωση των νησίδων περιλαμβάνει την πλευρική κατασκευή προστατευτικού τοιχίου σκυροδέματος για την αποτελεσματική προστασία των οικίσκων εισπρακτόρων και στις απολήξεις των νησίδων την κατασκευή θωρακίων

σκυροδέματος. Θα τοποθετηθούν επίσης Συστήματα Απορρόφησης Ενέργειας Πρόσκρουσης (ΣΑΕΠ) με πρόσωπο προς την διερχόμενη κίνηση. Οι νησίδες θα διαθέτουν φρεάτια καλωδίων και φρεάτια συλλογής όμβριων. Οι φωτεινοί σηματοδότες θα τοποθετηθούν επί ιστού στις λωρίδες διέλευσης και στο μέτωπο του στεγάστρου.”

Σημειωτέον ότι στο από Δεκεμβρίου 2017 τεύχος προϋπολογισμού μελέτης (δημοπράτησης) του έργου προβλέπονταν διακριτά οι (ανά ομάδα εργασιών) ποσότητες εργασιών που αντιστοιχούσαν στην κατασκευή του μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας ως διακριτό τμήμα του αρχικού έργου.

2.4 Περαιτέρω, όσον αφορά στα προαναφερόμενα δικαιώματα προαίρεσης, στο από Δεκεμβρίου 2017 τεύχος τεχνικής περιγραφής (σελ. 8-10 και 184 επ.) του έργου προβλέπονται τα εξής:

“Επιπλέον επισημαίνεται ότι η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί, εφαρμόζοντας την παρ.1.α του άρθρου 132 του Ν4412/2016, να τροποποιήσει με μονομερή δήλωσή της - χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης-, την αρχική σύμβαση με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης για παρόμοιες εργασίες, σύμφωνες με το βασικό σχέδιο των εργασιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο της παρούσας σύμβασης, για τα ακόλουθα:

Α) την χρονική επέκταση κατά έξι (6) μήνες της αρχικής σύμβασης που αφορά στη συντήρηση και λειτουργία όλων των έργων Πολιτικού Μηχανικού και Η-Μ εγκαταστάσεων του Αυτοκινητοδρόμου και των καθέτων αξόνων του – ανοικτής οδοποιίας και σηράγγων-, στα τμήματα που ορίστηκαν στην ως άνω παράγραφο 1, προϋπολογισμού ως έγγιστα 7.424.000 Ευρώ (με ΦΠΑ). Η ενεργοποίηση του δικαιώματος μονομερούς παράτασης εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής (ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε), θα γίνει εντός του χρόνου εκτέλεσης της αρχικής σύμβασης και τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση αυτής, ενώ προϋποθέτει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα: - η εξασφάλιση της χρηματοδότησης (π.χ. έκδοση αποφάσεων ανάληψης χρηματοδότησης, σχετικού ενάρθρου), - έκδοση θετικού πορίσματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο για την προς υπογραφή σύμβαση που αφορά στην προαίρεση (εφόσον απαιτείται).

Ο Ανάδοχος μετά την άσκηση του δικαιώματος παράτασης της διάρκειας της σύμβασης θα συνεχίσει να παρέχει τις υπηρεσίες συντήρησης κατά τους όρους της σύμβασης και για το κατά παράταση χρονικό διάστημα ισχύος της.

Β) την κατασκευή, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. Αριθμ. ΔΝΣγ/ΦΝ 393 (ΦΕΚ 1867 Β/29-05-2017): ι) του μετωπικού σταθμού διοδίων Αρδανίου επί του αυτοκινητοδρόμου «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ», στο οδικό τμήμα μεταξύ του Ανισόπεδου κόμβου ΒΙΠΕ Αλεξανδρούπολης και του Ανισόπεδου Κόμβου Αρδανίου με έξι λωρίδες διοδίων, ιι) των πλευρικών σταθμών του αυτοκινητοδρόμου στις θέσεις που αναφέρονται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, στον παρακάτω πίνακα:

α/α	Θέση / Κόμβος	Μετωπικός Σταθμός Διοδίων	Αριθμός Πλευρικών Σταθμών Διοδίων
1	ΠΡΟΦΗΤΗ	ΑΝΑΛΗΨΗ	2
2	ΒΑΓΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΑΝΑΛΗΨΗ	2
3	ΒΡΑΣΝΩΝ/ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑΣ	ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ	2
4	ΓΑΛΗΨΟΥ/ΟΡΦΑΝΙΟΥ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
5	ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
6	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
7	ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
8	ΑΣΠΡΑ ΧΩΜΑΤΑ	ΚΑΒΑΛΑ	3
9	ΒΑΦΕΪΚΑ	ΙΑΣΜΟΣ	4
10	ΙΑΣΜΟΣ	ΙΑΣΜΟΣ	2
11	ΒΙΠΕ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ/ΦΥΛΑΚΑ	ΜΕΣΤΗ	2
12	ΜΕΣΤΗΣ	ΜΕΣΤΗ	2

με 2 λωρίδες διοδίων σε κάθε πλευρικό σταθμό.

Ο προϋπολογισμός των εργασιών κατασκευής των ως άνω σταθμών διοδίων ανέρχεται ως έγγιστα, στο ύψος των 22.800.000 Ευρώ (με ΦΠΑ).

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκπονήσει και υποβάλλει - σύμφωνα με την 5η αποκλειστική τμηματική προθεσμία της αρχικής σύμβασης, το σύνολο των μελετών που απαιτούνται για την κατασκευή των ως άνω σταθμών διοδίων (Οδοποιίας, Κτηματολόγιου, Υδραυλικών, Η/Μ κ.α), μετά από έγγραφη εντολή της Αναθέτουσας Αρχής (ΑΑ),

αμέσως μετά την έκδοση των Περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν από τις αντίστοιχες μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Η ενεργοποίηση του δικαιώματος της Αναθέτουσας Αρχής (ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε) με μονομερή της απόφαση, θα γίνει εντός του χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης και τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση αυτής, ενώ προϋποθέτει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα: - η έκδοση των Περιβαλλοντικών Όρων, - η έγκριση των σχετικών μελετών, - η συντέλεση των απαλλοτριώσεων (όπου απαιτούνται), - η εξασφάλιση της χρηματοδότησης (π.χ. έκδοση αποφάσεων ανάληψης χρηματοδότησης, σχετικού ενάριθμου), - έκδοση θετικού πορίσματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο για την προς υπογραφή σύμβαση που αφορά στην προαίρεση (εφόσον απαιτείται).

Ο ΚτΕ να μπορεί να ενεργοποιήσει το δικαίωμα προαίρεσης για κάποιους μόνο εκ των σταθμών διοδίων (για την περίπτωση που δεν ωριμάζουν αδειοδοτικά/μελετητικά όλοι με τον ίδιο ρυθμό).

Σε περίπτωση άσκησης του μονομερούς δικαιώματος της Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με την κατασκευή των ανωτέρω σταθμών διοδίων, η κατασκευή τους θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί από τον Ανάδοχο εντός έξι (6) μηνών από την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος προαίρεσης και την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής στον Ανάδοχο.

Για την ανάθεση του αντικειμένου των προαιρέσεων θα υπογραφούν ξεχωριστές συμβάσεις.

Για κάθε ομάδα εργασιών θα εφαρμοστεί το ποσοστό έκπτωσης που προσέφερε ο Ανάδοχος στην αντίστοιχη ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης και θα ισχύουν τα συμβατικά τεύχη αυτής.

Ο Ανάδοχος οφείλει μετά την υπογραφή της σύμβασης προαίρεσης να ξεκινήσει άμεσα τις εργασίες κατασκευής.

[...]

Γ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΤΑΘΜΩΝ ΔΙΟΔΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗ (Β)

ΜΕΤΩΠΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΙΟΔΩΝ ΑΡΔΑΝΙΟΥ

Ο μετωπικός Σ.Δ Αρδανίου θα κατασκευαστεί στα πρότυπα των ήδη κατασκευασμένων και σε λειτουργία παρόμοιων - με 6 λωρίδες κυκλοφορίας- Σ.Δ. π.χ. Σ.Δ Τύριας, Μουσθένης, Ιάσμου.

ΠΛΕΥΡΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΙΟΔΙΩΝ

Η τυπική διάταξη ενός πλευρικού σταθμού διοδίων περιλαμβάνει δύο λωρίδες ή 3 λωρίδες κυκλοφορίας κατά περίπτωση με πλάτη 3,5m-4,80m ή 3,5m-3,5m-4,80m αντίστοιχα. Οι νησίδες κατασκευάζονται σε υπερυψωμένο δάπεδο από σκυρόδεμα με πλάτος 1,50μ. και μήκος 17,00μ., όπου τοποθετούνται οι θαλαμίσκοι εισπρακτόρων (booths) διαστάσεων 1,20x2,40m (με κλιματισμό). Οι νησίδες διαθέτουν φρεάτια καλωδίων και φρεάτια συλλογής όμβριων. Η διαμόρφωση των νησίδων περιλαμβάνει την πλευρική κατασκευή προστατευτικού τοιχίου σκυροδέματος για την αποτελεσματική προστασία των θαλαμίσκων εισπρακτόρων και στις απολήξεις των νησίδων την κατασκευή θωρακίων σκυροδέματος. Η πλατεία, στο ελάχιστο των απαιτήσεων κατά ΚΜΕ, κατασκευάζεται από πλάκα ινοπλισμένου σκυροδέμα C30/37 (δύσκαμπτο οδόστρωμα) πάχους ~22cm. Προβλέπεται η κατασκευή μεταλλικού στεγαστρου σε επαρκές μήκος που θα καλύπτει τις λωρίδες διέλευσης και του οικίσκου εισπρακτόρων. Οι φωτεινοί σηματοδότες θα τοποθετηθούν επί ιστού στις λωρίδες διέλευσης και στο μέτωπο του στεγαστρου. Η διάταξη του σταθμού περιλαμβάνει επίσης οικίσκο (κτίριο σταθμού) διαστάσεων κάτοψης 3,5x7m πλήρως εξοπλισμένο, βοηθητική λωρίδα πρόσβασης κτιρίου καθώς και στοιχειώδη χώρο στάθμευσης. Ο σταθμός περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες διατάξεις ασφάλισης και κατάλληλου τύπου συστήματα αναχαίτισης οχημάτων (ΣΑΟ) στα εξωτερικά όρια του κλάδου όπως αυτά θα διαμορφωθούν. Επίσης, στις νησίδες προβλέπεται η τοποθέτηση ΣΑΕΠ (Σύστημα Απορρόφησης Ενέργειας Πρόσκρουσης) με πρόσωπο προς την διερχόμενη κίνηση στις απολήξεις των νησίδων. Ο σταθμός περιλαμβάνει επίσης όλες τις απαραίτητες διατάξεις κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης (πινακίδες σήμανσης, πληροφοριακές, ρυθμιστικές, προειδοποιητικές επικίνδυνων θέσεων κτλ). Στο σταθμό θα εγκατασταθεί το σύνολο του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία του σταθμού. Σε περιπτώσεις διακοπής ηλεκτρικής παροχής ΔΕΗ, ο σταθμός καλύπτεται από ένα (1) εφεδρικό ηλεκτροπαραγωγό ζεύγος (ΕΗΖ) αυτόματης λειτουργίας συνεχούς ισχύος υπό κυμαινόμενα φορτία, κλειστού τύπου με ηχομονωτικό κάλυμμα και στεγανή καμπίνα για εγκατάσταση σε εξωτερικό χώρο σε κατάλληλη βάση από οπλισμένο σκυρόδεμα. Επίσης θα εγκατασταθούν δύο πυλώνες φωτισμού αντιδιαμετρικά και εκατέρωθεν του άξονα του σταθμού. Κάθε σταθμός, για τη διαμόρφωσή του απαιτεί ιδιαίτερα έργα προσαρμογής ανά περίπτωση καθώς επίσης και προσωρινά έργα κατά την κατασκευή τα οποία λαμβάνονται υπόψη στην κοστολόγηση του.”

2.5 Περαιτέρω, όσον αφορά στις απαιτούμενες μελέτες για την κατασκευή του μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας στο πλαίσιο της εκτέλεσης του κυρίου αντικειμένου του αρχικού έργου, στο τεύχος της τεχνικής του περιγραφής (κεφ. Δ' "Μελέτες", σελ. 184) ορίζονταν οι διατιθέμενες στον ανάδοχο μελέτες (ήτοι: "1) Οριστική Μελέτη Οδοποιίας, Διαμόρφωσης Χώρου, Θεμελιώσεων, Μεταλλικών Στέγαστρων (...). 2) Οριστική Μελέτη Η-Μ Εγκαταστάσεων (...)", όπως επίσης και οι μελέτες που θα εκπονηθούν από τον ανάδοχο, και πιο συγκεκριμένα:

"Ο Ανάδοχος θα συντάξει και θα υποβάλει για έγκριση χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή, διότι η αμοιβή τους περιλαμβάνεται ανηγμένη στην Προσφορά του, τις μελέτες που αναφέρονται στις παραγράφους 6.2 και 6.3 του άρθρου Α-6 της Ε.Σ.Υ. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντάξει έναντι της αμοιβής που θα του καταβληθεί, όλες τις μελέτες που απαιτούνται (οδοποιίας, κτηματολογίου, υδραυλικών, Η/Μ κ.α) για την κατασκευή των σταθμών διοδίων (μετωπικού και πλευρικών) στον αυτοκινητόδρομο και τους Καθέτους Άξονές του, όπως σαφώς ορίζονται στην τεχνική περιγραφή παρ. χχχ της παρούσας εργολαβίας, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες μελέτες που τυχόν θα απαιτηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου μετά από σχετική έγγραφη εντολή της Εταιρίας. Η έγγραφη εντολή, όσον αφορά τις μελέτες των σταθμών διοδίων, θα δοθεί από την Υπηρεσία αμέσως μετά την έγκριση των περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν από τις αντίστοιχες Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), οι οποίες θα εκπονηθούν από το ΤΑΙΠΕΔ. Η υποβολή των μελετών αυτών στην Υπηρεσία για την αρμόδια έγκριση, πρέπει να γίνεται έγκαιρα και σύμφωνα με τα οριζόμενα στα τεύχη δημοπράτησης. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει όλες τις μελέτες που θα εκπονήσει σε ψηφιακή μορφή συμβατή με DXF ή DWG files, ενώ τα κείμενα θα πρέπει να είναι συμβατά με ASCII files."

Συναφώς, όσον αφορά στις μελέτες για την κατασκευή των σταθμών διοδίων που αποτελεί το αντικείμενο του Β' σκέλους της προαίρεσης του αρχικού έργου, τους οποίους αφορά το εξεταζόμενο αίτημα, στο άρθρο 6 (παρ. 6.2, 6.3, 6.4, βλ. σελ. 33 επ.) του από Δεκεμβρίου 2017 τεύχους ειδικής συγγραφής υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.), προβλέπονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"6.2 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συντάξει τις παρακάτω μελέτες και να λάβει όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των έργων και τη σύνταξη των επιμετρήσεων: [...] Ειδικά και επιπλέον για τους σταθμούς Διοδίων: 10. Τις μελέτες εφαρμογής οδοποιίας, Η/Μ εγκαταστάσεων, κτιρίων και υδραυλικών. Στη μελέτη εφαρμογής της οδοποιίας θα περιλαμβάνονται και τα έργα ασφάλισης (στηθαία ασφαλείας κάθε είδους πλευρικά και στην κεντρική νησίδα, περιφράξεις κλπ). 11. Τις μελέτες ξυλοτύπων και υποστήριξης αυτών για όλα τα τεχνικά έργα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο Γ-5 της Τ.Σ.Υ., τις οποίες θα εκπονήσει επ' αμοιβή. Οι μελέτες αυτές θα ελέγχονται και θα συνυπογράφονται από ανεξάρτητο έμπειρο Πολιτικό Μηχανικό. 12. Κατασκευαστικά σχέδια εγκάρσιων έργων διέλευσης αγωγών άρδευσης, ύδρευσης και ηλεκτρικών καλωδίων, καθώς και μελέτες μικρών παραλλαγών για τη μεταφορά τοπικών δικτύων άρδευσης και ύδρευσης, που εμπλέκονται με την κατασκευή του έργου. 13. Τις τυχόν αναγκαίες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις μελετών που θα χρειασθεί να γίνουν, στα πλαίσια της εκτέλεσης του έργου, σύμφωνα με όσα καθορίζονται στο παρόν άρθρο της Ε.Σ.Υ. μετά και τον έλεγχο που προβλέπεται στην παραπάνω παράγρ. 6.1.7. 14. Την ενημέρωση του κτηματολογίου με τις θέσεις των δεικτών οριοθέτησης απαλλοτριωμένης ζώνης οδού, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στο Μητρώο του έργου, σύμφωνα με το άρθρο Α-11 αυτής της Ε.Σ.Υ. 15. Διατομές με παραμορφωμένη κλίμακα και οριζοντιογραφίες 1:500 στις περιοχές που τυχόν θα γίνει χρήση ασφαλτικής ισοπεδωτικής στρώσης μεταβαλλόμενου πάχους, σύμφωνα με όσα περιγράφονται στο άρθρο Β -6 αυτής της Ε.Σ.Υ. 16. Τη μελέτη εξασφάλισης κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια της κατασκευής, σύμφωνα με το άρθρο Α -15 αυτής της Ε.Σ.Υ. 17. Τις μελέτες μικροτροποποιήσεων ή συμπληρώσεων των οριστικών μελετών, η ανάγκη των οποίων θα προκύψει κατά την εκτέλεση των εργασιών λόγω απρόβλεπτων παραγόντων. 18. Οριστικές μελέτες και μελέτες εφαρμογής μικρών τεχνικών, όπως κιβωτοειδών ή άλλων οχετών πλάτους έως 6.00μ., τοίχων αντιστήριξης, γεφυρών σήμανσης κ.λ.π. βάσει εγκεκριμένων προτύπων που θα παραδοθούν στον Ανάδοχο από την ΕΟΑΕ. Τα ανοίγματα και το είδος των οχετών, εφόσον δεν προκύπτουν από εγκεκριμένη υδραυλική μελέτη, θα αιτιολογούνται σύμφωνα με υδραυλική μελέτη που θα συντάσσεται από τον Ανάδοχο.

6.2.1 Για τις μελέτες της παραγράφου 6.2, τον έλεγχο που προβλέπεται στην παράγρ. 6.1.7, όπως και για τις οποιεσδήποτε αναπασσαλώσεις, ή εφαρμογές στο έδαφος χαράξεων κλπ, δεν θα καταβληθεί στον Ανάδοχο αμοιβή, δεδομένου ότι η σχετική δαπάνη θα πρέπει να περιληφθεί ανηγμένα στην προσφορά του.

6.2.2 Επιπλέον, στις υποχρεώσεις του Αναδόχου περιλαμβάνονται οι ειδικές μελέτες που προβλέπονται από την Τ.Σ.Υ. (μελέτες σύνθεσης σκυροδεμάτων, μελέτες σύνθεσης ασφαλτομιγμάτων, κ.λ.π.). Για τις μελέτες αυτές δεν θα καταβληθεί στον Ανάδοχο οποιαδήποτε αμοιβή, γιατί οι σχετικές δαπάνες θα περιληφθούν ανηγμένα στην προσφορά του.

6.3 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συντάξει επίσης τις ακόλουθες μελέτες χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή, θεωρουμένου ότι η αμοιβή τους θα περιλαμβάνεται ανηγμένη στην προσφορά του: α. Σχέδια όπως κατασκευάστηκε το έργο ("As Built" Drawings).

6.4 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντάξει έναντι της αμοιβής που θα του καταβληθεί, όλες τις μελέτες που απαιτούνται (οδοποιίας, κτηματολογίου, υδραυλικών, Η/Μ κ.α) για την κατασκευή των σταθμών διοδίων (μετωπικού και πλευρικών) στον αυτοκινητόδρομο και τους Καθέτους Άξονές του, όπως ορίζονται στην τεχνική περιγραφή της παρούσας εργολαβίας, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες μελέτες που τυχόν θα απαιτηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου μετά από σχετική έγγραφη εντολή της Εταιρίας. Η έγγραφη εντολή, όσον αφορά τις μελέτες των σταθμών διοδίων, θα δοθεί από την Υπηρεσία αμέσως μετά την έγκριση των περιβαλλοντικών Όρων που θα προκύψουν από τις αντίστοιχες Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Η υποβολή των μελετών αυτών στην Υπηρεσία για την αρμόδια έγκριση, πρέπει να γίνεται έγκαιρα και σύμφωνα με τα οριζόμενα στα τεύχη δημοπράτησης."

2.6 Προκήρυξη σύμβασης και περίληψη διακήρυξης, διά των οποίων έλαβαν δημοσιότητα οι ανωτέρω όροι του άρθρου 11.4 του τεύχους διακήρυξης περί του βασικού σχεδίου και των δικαιωμάτων προαίρεσης του ανωτέρω έργου, δημοσιεύθηκαν κατά το νόμο στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ (την 30^η.12.2017 με ημερομηνία αποστολής 28.12.2017) και στον ημεδαπό τύπο αντίστοιχα, με ορισθείσα καταληκτική ημερομηνία παραλαβής προσφορών την 5^η.2.2018.

Με την υπ' αριθμ. 941α/2/27.2.2018 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής εγκρίθηκε το σχετικό πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού και κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στην μειοδότη εταιρεία ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε., η οποία προσέφερε, σύμφωνα με την από 5.2.2018 οικονομική της προσφορά, μέση τεκμαρτή έκπτωση 58,84% επί των τιμών του προϋπολογισμού δημοπράτησης, η οποία αντιστοιχεί σε συνολικό συμβατικό τίμημα 20.668.683,06€ χωρίς ΦΠΑ.

Με την υπ' αριθμ. 174/26.3.2018 Πράξη του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίθηκε, ομόφωνα, ότι δεν υπήρξαν νομικές πλημμέλειες κατά την προηγηθείσα διαγωνιστική διαδικασία και, συνεπώς, δεν κωλύεται η υπογραφή της οικείας σύμβασης με την ανωτέρω μειοδότη εταιρεία, με την οποία υπεγράφη η από 18.4.2018 εργολαβική σύμβαση για το ανωτέρω συμβατικό τίμημα και με συνολική προθεσμία περάτωσης της σύμβασης το χρονικό διάστημα των δεκαοκτώ (18) μηνών από την υπογραφή της.

Στην ανωτέρω υπογραφείσα σύμβαση προβλέπεται ρητός όρος, υπό παράγραφο 7, περί του ότι "η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθρου 132 του Ν4412/2016, να τροποποιήσει με μονομερή δήλωσή της – χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης – την αρχική σύμβαση με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης για τις αναφερόμενες εργασίες στο Κεφάλαιο Β' άρθρο 11, §11.4 της Διακήρυξης και των λοιπών τευχών δημοπράτησης, σύμφωνα με το βασικό σχέδιο των εργασιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο της παρούσας σύμβασης."

2.7 Περαιτέρω, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο μέρος Ζ' (Περιβαλλοντικοί Όροι), σελ. 6, του προσκομισθέντος τεύχους τεχνικής περιγραφής του προς ανάθεση έργου, το οποίο το εξεταζόμενο αίτημα αφορά, έχουν εκπονηθεί οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και έχουν εκδοθεί οι Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και οι ανανεώσεις – τροποποιήσεις τους για την κατασκευή του συνόλου των σταθμών διοδίων του προς ανάθεση έργου, οι οποίες (ΑΕΠΟ) και αποτυπώνονται στο σχετικό Πίνακα (σελ. 7, 8) του ανωτέρω τεύχους. Τη δε 16.10.2018 εγκρίθηκαν οι μελέτες κατασκευής (ήτοι μελέτη Η/Μ εγκαταστάσεων, οδοποιίας, αποχέτευσης/αποστράγγισης, σήμανσης/ασφάλισης και στεγάστρου) του μετωπικού σταθμού διοδίων Σιάτιστας και των είκοσι επτά (27) πλευρικών σταθμών διοδίων, τους οποίους αφορά το εξεταζόμενο αίτημα της αιτούσας (βλ. προσκομισθείσες αποφάσεις με α.π. ID91797, ID91815 και ID91816 της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντήρησης και Λειτουργίας Αυτοκινητοδρόμου και Υποδομών).

Κατόπιν των ανωτέρω, με την υπ' αριθμ. 955α/2/19.10.2018 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της "Εγνατία Οδός Α.Ε." εγκρίθηκε η "τροποποίηση της σύμβασης του έργου με τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Καθέτους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)" με ενεργοποίηση του δικαιώματος για την κατασκευή του μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων", προϋπολογισμού 15.200.000€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% (ήτοι 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ), χρηματοδοτούμενου από ίδιους πόρους της ανωτέρω εταιρίας, με συνολική προθεσμία περαίωσης του έργου τους έξι (6) μήνες από την ημέρα υπογραφής της οικείας σύμβασης.

Στη σχετική, από 18.10.2018, εισήγηση του Γενικού Διευθυντή Εκτέλεσης Έργων, Συντήρησης και Λειτουργίας της "Εγνατία Οδός Α.Ε" προς το Δ.Σ. αυτής, η οποία (εισήγηση) αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ανωτέρω απόφασης, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ. Στο έργο περιλαμβάνεται η κατασκευή Μετωπικού ΣΔ Αρδανίου και των κάτωθι πλευρικών ΣΔ:

α/α	Θέση / Κόμβος	Μετωπικός Σταθμός Διοδίων	Αριθμός Πλευρικών Σταθμών Διοδίων
1	ΠΡΟΦΗΤΗ	ΑΝΑΛΗΨΗ	2
2	ΒΑΓΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΑΝΑΛΗΨΗ	2
3	ΒΡΑΣΝΩΝ/ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑΣ	ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ	2
4	ΓΑΛΗΨΟΥ/ΟΡΦΑΝΙΟΥ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
5	ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
6	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
7	ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	ΜΟΥΣΘΕΝΗ	2
8	ΑΣΠΡΑ ΧΩΜΑΤΑ	ΚΑΒΑΛΑ	3
9	ΒΑΦΕΪΚΑ	ΙΑΣΜΟΣ	4
10	ΙΑΣΜΟΣ	ΙΑΣΜΟΣ	2
11	ΒΙΠΕ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ/ΦΥΛΑΚΑ	ΜΕΣΤΗ	2
12	ΜΕΣΤΗΣ	ΜΕΣΤΗ	2

με δύο (2) λωρίδες διοδίων σε κάθε πλευρικό ΣΔ,

Η σύμβαση συνοπτικά θα περιλαμβάνει για τον Μετωπικό ΣΔ Αρδανίου τα κάτωθι έργα: - Εφαρμογή Κυκλοφοριακών Ρυθμίσεων σύμφωνα με σχετική μελέτη που θα εκπονηθεί από την Ανάδοχο και θα βασίζεται στις απαιτήσεις που προδιαγράφονται στα Τεύχη Δημοπράτησης. - Διαμόρφωση υφιστάμενων τάφρων αποστράγγισης που εξασφαλίζουν την απορροή προς τους αποδέκτες. - Κατασκευή έργων ασφάλισης και νέου τάπητα κυκλοφορίας στον δεξιό (νότιο) παράπλευρο. - Πλήρης κατασκευή του μετατοπιζόμενου αριστερού (βόρειου) παράπλευρου (χωματουργικά, οδοστρώματα, σήμανση-ασφάλιση, αποστράγγιση, τοίχος αντιστήριξης, κλπ), - Αποξήλωση κεντρικής νησίδας (στηθαία Ν1, ιστοί οδοφωτισμού, πάσης φύσεως φρεάτια, κ.λπ.) και πλευρικών διαμορφώσεων αυτοκινητόδρομου, καθώς και των περιφράξεων. - Κατασκευή χωματουργικών και ολοκλήρωση των έργων αντιστήριξης χοάνης διοδίων. - Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης – αποστράγγισης και Η/Μ εγκαταστάσεων χοάνης διοδίων. - Κατασκευή υποδομής – θεμελίωσης κτιρίου, στεγάστρου, νησίδων, μετά των απαραίτητων δικτύων. - Κατασκευή εύκαμπτων και άκαμπτων οδοστρωμάτων. - Κατασκευή σήμανσης – ασφάλισης – περίφραξης. - Κατασκευή ανωδομής στεγάστρου.

και για τους πλευρικούς ΣΔ: - Εφαρμογή Κυκλοφοριακών Ρυθμίσεων σύμφωνα με σχετική μελέτη που θα εκπονηθεί από την Ανάδοχο και θα βασίζεται στις απαιτήσεις των Κανονισμών – Προδιαγραφών. - Αποξήλωση και καθαίρεση πάσης φύσεως κατασκευών (στηθαία, ιστοί, φρεάτια, πλευρικές διαμορφώσεις, περιφράξεις, κ.λπ.) στη ζώνη επέμβασης. - Διαμόρφωση υφιστάμενων τάφρων αποστράγγισης που εξασφαλίζουν την απορροή προς τους αποδέκτες. - Πλήρης κατασκευή της χοάνης των διοδίων στους κλάδους του κόμβου (χωματουργικά, οδοστρώματα, σήμανση – ασφάλιση, αποστράγγιση, κ.λπ.). - Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης – αποστράγγισης και Η/Μ εγκαταστάσεων χοάνης διοδίων. - Κατασκευή υποδομής – θεμελίωσης κτιρίου, στεγάστρου, νησίδων, μετά των απαραίτητων δικτύων. - Κατασκευή εύκαμπτων και άκαμπτων οδοστρωμάτων στα διόδια καθώς και νέες στρώσεις κυκλοφορίας στους Κλάδους. - Κατασκευή σήμανσης – ασφάλισης – περίφραξης. - Κατασκευή στεγάστρου.

4. ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ. Ο χρόνος εκτέλεσης του έργου για την κατασκευή του Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των πλευρικών Σταθμών Διοδίων ορίζεται σε έξι (6) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης.

5. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ. Ο προϋπολογισμός μελέτης ανέρχεται συνολικά σε 15.200.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%), όπως αναλύεται στο σχετικό συνημμένο έγγραφο. Για κάθε ομάδα

εργασιών εφαρμόζεται το ποσοστό έκπτωσης που προσέφερε η Ανάδοχος στην αντίστοιχη ομάδα εργασιών της σύμβασης του έργου του θέματος και θα ισχύουν τα συμβατικά τεύχη αυτής. [...]"

Σημειωτέον, ότι με το φάκελο της κρινόμενης υπόθεσης προσκομίσθηκαν τεύχος τεχνικής περιγραφής του προς ανάθεση έργου με τον τίτλο "Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων", καθώς και το αντίστοιχο τεύχος προϋπολογισμού μελέτης, βάσει του οποίου το προτεινόμενο συμβατικό τίμημα ποσού 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ αναλύεται στις ομάδες εργασιών: α) χωματουργικά – τεχνικά έργα, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 4.105.645,89€ χωρίς ΓΕΟΕ, μετά την έκπτωση 58% της εν λόγω ομάδας στην αρχική δημοπρασία, β) οδοστρωσία – ασφαλτικά, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 1.879.626,00€ χωρίς ΓΕΟΕ, μετά την έκπτωση 58% της εν λόγω ομάδας στην αρχική δημοπρασία, γ) σήμανση – ασφάλεια ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 587.422,29€ χωρίς ΓΕΟΕ, μετά την έκπτωση 61% της εν λόγω ομάδας στην αρχική δημοπρασία, δ) ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 1.260.754,10€ χωρίς ΓΕΟΕ, μετά την έκπτωση 60% της εν λόγω ομάδας στην αρχική δημοπρασία, ε) εργασίες συντήρησης, λειτουργίας και αποκατάστασης φθορών, ολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης εργασιών 1.007.313,47€ χωρίς ΓΕΟΕ, μετά την έκπτωση 61% της εν λόγω ομάδας στην αρχική δημοπρασία.

Συνεπώς, η συνολική προτεινόμενη συμβατική δαπάνη εργασιών του προς κατασκευή έργου χωρίς ΓΕΟΕ (μετά την έκπτωση) αθροίζεται σε 8.840.761,75€, πλέον κονδυλίου ΓΕΟΕ (18%) 1.591.337,12€, πλέον κονδυλίου απροβλέπτων (9%) 938.888,90€, πλέον κατ' αποκοπήν κονδυλίου αμοιβής μελετών 150.000€, πλέον κατ' αποκοπήν κονδυλίου απολογιστικών εργασιών 737.076,75€, τα οποία αθροίζονται στη συνολική εκτιμώμενη αξία του προς ανάθεση έργου, ποσού 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ.

2.8 Κατόπιν των ανωτέρω, η "Εγνατία Οδός" Α.Ε. αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να συνάψει τη δημόσια σύμβαση έργου με τον τίτλο "Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων", εκτιμώμενης αξίας 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ, με τον υφιστάμενο ανάδοχο του εκτελούμενου (αρχικού) έργου υπό τον τίτλο "Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Αξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)", προϋπολογισμού δημοπράτησης 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ, κατ' ενάσκηση του σχετικού δικαιώματος προαίρεσης (Β) τεθέντος κατά τα ανωτέρω στη διακήρυξη και στα λοιπά συμβατικά τεύχη του ανωτέρω εκτελούμενου (αρχικού) έργου.

Σημειωτέον ότι στο εξεταζόμενο αίτημα αφενός αναφέρεται ρητώς ότι το προς ανάθεση έργο είναι σύμφωνο προς το βασικό σχέδιο των εργασιών που αποτέλεσαν αντικείμενο του ανωτέρω αρχικού έργου αφετέρου δεν γίνεται ρητή επίκληση κάποιας εκ των διατάξεων του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (περί διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση) ως νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν.4013/2011, όπως ισχύει, ορίζει τα ακόλουθα: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην

αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]

4. Στις διατάξεις της παραγράφου 1 περιπτώσεις 1(α), 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 2 ("Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)") του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) προβλέπονται τα εξής: "1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου [...]

4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β', β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου,

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, [...] ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,"

5. Η διάταξη του άρθρου 5 ("Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)") του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι: "Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: α) 5.225.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, β) [...] γ) [...] Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις ως άνω περιπτώσεις α', β' και γ' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ."

Συναφώς επισημαίνεται ότι το ανωτέρω χρηματικό όριο των 5.225.000€ έχει τροποποιηθεί στο ποσό των 5.548.000€ από 1.1.2018 σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2017/2365 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2017 "για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων".

6. Στις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 6 ("Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)") του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης

σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

7. Στις παραγράφους 1 και 6 του άρθρου 32 ("Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)") του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται τα εξής:

"1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

6. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι, σύμφωνα με μία βασική μελέτη και ότι αυτή η μελέτη αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης, η οποία έχει συναφθεί, σύμφωνα με την [παράγραφο 1 του άρθρου 26](#). Στη βασική μελέτη αναγράφεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι όροι ανάθεσής τους. Η δυνατότητα προσφυγής σε αυτή τη διαδικασία πρέπει να επισημαίνεται ήδη κατά την πρώτη προκήρυξη διαγωνισμού, και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές για την εφαρμογή του [άρθρου 5](#). Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται μόνο εντός τριετίας μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης."

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 36 ("Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ") του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι: "1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ."

9. Στην παράγραφο 1 περίπτωση (α) του άρθρου 132 ("Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)") του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι:

"1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο"

10. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 376 ("Μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 90 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 106 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)") του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι: "1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, [...] που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), [...], και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120, [...] λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου."

Συναφώς δε στην παράγραφο 1 του άρθρου 379 ("Εναρξη ισχύος (άρθρα 90 παράγραφοι 1-2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 106 παράγραφοι 1-2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)") του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπεται ότι: "1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του."

Τέλος, στην παράγραφο 2 περίπτωση (34) του άρθρου 377 ("Καταργούμενες διατάξεις") του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται τα εξής: "2. Καταργούνται οι διατάξεις των ακόλουθων κανονιστικών πράξεων που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων: [...] (34) της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Δ17Α10/59/ΦΝ393/1996 (Β' 611) «Κανονισμός Ανάθεσης και Εκτέλεσης έργων της εταιρείας με την επωνυμία Εγνατία Οδός Α.Ε.», όπως τροποποιήθηκε με τις αρ. Δ17α/8/20/ΦΝ 393/23.02.1998 (Β' 223), Δ17α/53/1/ΦΝ 393/18.5.1998 (Β' 522), Δ17α/05/14/ΦΝ 393/1.3.2000 (Β' 311), Δ17α/163/4/ ΠΕ/ΦΝ 393/13.3.2001 (Β' 305), Δ17α/02/19/ΦΝ 393/21.3.2002 (Β 400), Δ17α/02/19/ΦΝ 393/21.3.2002 (Β 400), Δ17α/95/3/ΦΝ 393/19.7.2002 (Β' 964), Δ17α/14/4/ΦΝ 393/17.2.2003 (Β' 191), Δ 17α/09/53/ΦΝ 393/17.06.2003 (Β' 846), Δ17α/272/9/ΦΝ393/30.11.2004 (Β' 1765), Δ17α/08/56/ΦΝ 393/27.4.2005 (Β 573), Δ17α/05/100/ΦΝ 393/3.7.2006 (Β' 999) και Δ17γ/10/3/ΦΝ 393/10.01.2007 (Β' 45) και Δ17α/83/7/ΦΝ 393/30.6.2009 (Β' 1422) αποφάσεις,"

11. Όσον αφορά στο νομικό καθεστώς ίδρυσης και λειτουργίας της "Εγνατία Οδός Α.Ε." σημειώνονται τα εξής:

11.1 Στο άρθρο 5 του ν. 2229/1994 (ΦΕΚ Α' 138), ως ισχύει, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"6. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να ιδρύονται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου χωριστά για κάθε μεγάλο έργο ύψους άνω των είκοσι πέντε δισεκατομμυρίων (25.000.000.000) δραχμών με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας. Με τις αποφάσεις αυτές προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο, την πραγματοποίηση του οποίου αναλαμβάνει η εταιρεία και καθορίζεται κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος χρηματοδότησης του έργου. Τα νομικά αυτά πρόσωπα εφεξής θα διέπονται από τις διατάξεις του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920, όπως κάθε φορά ισχύει, εφόσον δεν τροποποιούνται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

7. Σκοπός των εταιριών αυτών είναι:

α. Η ολική ή μερική μελέτη, κατασκευή, επέκταση, συντήρηση, οργάνωση, εξοπλισμός και εκμετάλλευση κάθε είδους έργου υποδομής, καθώς και η διοίκηση, επίβλεψη και παρακολούθησή τους. Προκειμένου για έργα οδοποιίας, στην έννοια της εκμετάλλευσης περιλαμβάνεται και το δικαίωμα της εταιρείας να εισπράττει διόδια, να εκμεταλλεύεται τις παρόδιες εκτάσεις που ανήκουν στο Δημόσιο και να παραχωρεί μέρος ή το σύνολο των δραστηριοτήτων αυτών σε τρίτους. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται τα διόδια που επιτρέπεται να εισπράττει η εταιρεία και ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στην είσπραξη διοδίων και στον καθορισμό και την εκμετάλλευση των παρόδιων εκτάσεων.

β. Η ολική ή μερική ανάθεση, απευθείας, εφόσον αυτό επιτρέπεται από τις κείμενες διατάξεις ή με διαγωνισμό σε τρίτους, της μελέτης και/ή κατασκευής και/ή επέκτασης και/ή συντήρησης και/ή οργάνωσης και/ή εξοπλισμού και/ή εκμετάλλευσης των έργων υποδομής για τα οποία έχουν συσταθεί, καθώς και της επίβλεψης και/ή παρακολούθησης της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων και του ελέγχου των σχετικών μελετών. γ. [...].

10. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού εγκρίνεται το καταστατικό των εταιρειών, που θα περιλαμβάνει το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου, τον τρόπο κάλυψης αυτού και τον αριθμό και το είδος των μετοχών της εταιρείας τα ονόματα των μελών του πρώτου διοικητικού συμβουλίου, καθώς και όλες τις λοιπές διατάξεις που απαιτούνται σύμφωνα με τον κωδικοποιημένο νόμο 2190/1920, όπως κάθε φορά ισχύει.

11. Οι εταιρείες λειτουργούν για χάρη του δημόσιου συμφέροντος, είναι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Οι εταιρείες δεν υπάγονται στην κατηγορία των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα ούτε στις διατάξεις που διέπουν εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο. Οι μετοχές τους ανήκουν αποκλειστικά στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο εκπροσωπείται στη Γενική Συνέλευση από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και τον αρμόδιο κατά περίπτωση υπουργό."

11.2 Συναφώς σημειώνεται ότι κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν. 2229/1994 εκδόθηκε η κοινή απόφαση Δ17α/02/69/ΦΝ380/10.11.94 των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. με θέμα "Ίδρυση Εταιρείας έργων υποδομής με την επωνυμία «Εγνατία Οδός Ανώνυμη Εταιρεία»" (ΦΕΚ Β' 846), με την οποία αποφασίστηκε η ίδρυση της εταιρείας έργων υποδομής με την επωνυμία «Εγνατία Οδός Ανώνυμη Εταιρεία», με σκοπό την ολική ή μερική μελέτη, κατασκευή, επέκταση, συντήρηση, οργάνωση, εξοπλισμό, εκμετάλλευση, διοίκηση, επίβλεψη και παρακολούθηση του αυτοκινητόδρομου της Εγνατίας Οδού, προϋπολογισμού υλοποίησης άνω των είκοσι πέντε δισεκατομμυρίων δραχμών.

Στην παράγραφο 1 της ανωτέρω ΚΥΑ προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η ανωτέρω εταιρεία "εποπτεύεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων", ενώ στην παράγραφο 3 της ίδιας ως άνω ΚΥΑ προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η εν λόγω εταιρεία "είναι επιχείρηση κοινής ωφελείας".

Με τις δε διατάξεις της υπ' αριθμ. Δ1/809/4.4.2011 απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΦΕΚ Β' 936) ανατέθηκε στην εταιρεία «Εγνατία Οδός Α.Ε.» το δικαίωμα και οι αρμοδιότητες λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης κάθετων προς την Εγνατία Οδό οδικών αξόνων.

III. Νομική Εκτίμηση

12. Σύμφωνα με τις καταστατικές της διατάξεις, και συγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 11 του ν. 2229/1994 (ΦΕΚ Α' 138), καθώς και των παραγράφων 1 και 3 της ιδρυτικής της ΚΥΑ υπ' αριθμ. Δ17α/02/69/ΦΝ380/10.11.94 (ΦΕΚ Β' 846), παρατεθείσες ανωτέρω υπό παράγραφο 11.1 και 11.2 της παρούσας, η εταιρεία με την επωνυμία "Εγνατία Οδός Α.Ε." είναι επιχείρηση κοινής ωφελείας, λειτουργούσα με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, υπό την εποπτεία του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ήτοι Υπουργού Μεταφορών και Υποδομών, και έχει μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο.

Συναφώς, όπως έχει κριθεί από την Αρχή (βλ. αποφάσεις 95/2014, 130/2014, Δ129/2018), καθώς επίσης και σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. Πράξεις 26/2014 Ε' Κλιμακίου και 199/2014, 159/2012 Ζ' Κλιμακίου), η ανωτέρω εταιρεία αποτελεί *αναθέτουσα αρχή* (ειδικότερα δε *οργανισμό δημοσίου δικαίου*) κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παράγραφος 9 του π.δ/τος 60/2007.

Σημειωτέον ότι με την υπ' αριθμ. 195/27.10.2011 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθώσεων και Αποκρατικοποιήσεων υπό τον τίτλο "*Μεταφορά στην εταιρεία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου» περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου κατά τις διατάξεις του Ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152)»*" (ΦΕΚ Β' 2501/4.11.2011) παρασχέθηκε, μεταξύ άλλων, η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών να συνομολογήσει με το Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.¹ σύμβαση, με την οποία το τελευταίο θα ασκεί για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου τα δικαιώματα ψήφου που αντιστοιχούν σε μετοχές ποσοστού 100% επί του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με την επωνυμία "Εγνατία Οδός Α.Ε.", δυνατότητα η οποία δεν μεταβάλλει τη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου της ανωτέρω εταιρείας, το οποίο συνεχίζει να ανήκει κατά 100% στο Ελληνικό Δημόσιο.

Συνεπώς, γίνεται δεκτό ότι η εταιρεία με την επωνυμία "Εγνατία Οδός Α.Ε." αποτελεί *οργανισμό δημοσίου δικαίου*, συνακολούθως και *αναθέτουσα αρχή*, κατά τις προπαρατεθείσες διατάξεις των παραγράφων 1 περ. 1(α) και 4 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, οι οποίες μετέφεραν στο εθνικό δίκαιο τις σχετικές διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, εννοιολογικά ταυτόσημες προς τις ανωτέρω διατάξεις του π.δ/τος 60/2007 (Οδηγίας 2004/18/ΕΚ), καθώς οι ορισμοί των εννοιών "*οργανισμός δημοσίου δικαίου*" και "*αναθέτουσα αρχή*" παρέμειναν ίδιοι στις δύο ανωτέρω Οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων.

Το εξεταζόμενο αίτημα αφορά στην παροχή της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, σύμφωνης γνώμης της Αρχής προκειμένου για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης έργου κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων των περιπτώσεων (6) και (7) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, ειδικότερα δε του έργου με τον τίτλο "*Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων*", εκτιμώμενης αξίας 12.258.064,51€ χωρίς ΦΠΑ, με προτεινόμενο ανάδοχο την εταιρεία ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε., η οποία αποτελεί τον υφιστάμενο ανάδοχο του αρχικού έργου υπό τον τίτλο "*Εγνατία Οδός: Λειτουργία, Συντήρηση του Αυτοκινητοδρόμου στον Ανατολικό Τομέα, στους Κάθετους Άξονες Α1 & Α23 και Κατασκευή Σταθμών Διοδίων (2018-2020)*", προϋπολογισμού δημοπράτησης 49.455.000€ χωρίς ΦΠΑ, η σύμβαση του οποίου υπογράφηκε την 18.4.2018 με προβλεπόμενη προθεσμία περάτωσης δεκαοκτώ (18) μηνών από την υπογραφή της.

Η δε προς ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου σκοπείται να συναφθεί κατ' ενάσκηση σχετικού δικαιώματος προαίρεσης τεθέντος στα τεύχη δημοπράτησης του αρχικού έργου (άλλως αναφερόμενου και ως αρχική σύμβαση).

Μάλιστα, η αιτούσα αναθέτουσα αρχή έχει ήδη λάβει, καθώς επίσης και δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα Διαύγεια με ΑΔΑ ΨΩ1Β46Ψ8ΟΝ-01Ρ, τη σχετική υπ' αριθμ. 955α/2/19.10.2018 απόφαση του Δ.Σ. της σχετικά με την ενεργοποίηση του ανωτέρω δικαιώματος προαίρεσης, η οποία δεν τίθεται υπό την αίρεση της παροχής της σύμφωνης γνώμης της Αρχής και η οποία, σημειωτέον, δεν έχει ανακληθεί έως σήμερα.

¹ Το [ιδρυθέν με το άρθρο 1 του Ν.3986/2011 \(ΦΕΚ Α' 152\) Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου \(Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.\) Α.Ε.](#) αποτελεί [εποπτευόμενο από το ελληνικό Δημόσιο ΝΠΙΔ, με σκοπό κυρίως την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των δημοσίων επιχειρήσεων, λειτουργεί δε προς χάριν δημοσίου συμφέροντος, με τις μετοχές του να ανήκουν εξολοκλήρου στο Ελληνικό Δημόσιο](#). Με το ν. 4389/2016 ορίσθηκε ότι το [Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.](#) αποτελεί άμεση θυγατρική εταιρεία της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.» (Hellenic Corporation of Assets and Participations ή ΗCΑΡ), η οποία λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας εξυπηρετώντας ειδικό δημόσιο σκοπό, και η οποία έχει κριθεί ότι αποτελεί αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια των σχετικών διατάξεων του ν. 4412/2016.

13. Οι διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων δεν θα πρέπει να συγχέονται με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κατ' ενάσκηση "γνήσιων" δικαιωμάτων προαίρεσης του Αστικού Κώδικα (βλ. Α.Π. 1085/2006, Γνωμ. ΝΣΚ 265/2015 & 186/2010), τα οποία αποτελούν διαπλαστικά δικαιώματα που ενεργοποιούνται με μονομερή δήλωση της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται σχετική συμφωνία του αναδόχου, καθώς ο τελευταίος έχει ήδη αποδεχθεί, με την υποβολή της προσφοράς του, τους όρους ενεργοποίησης του δικαιώματος προαίρεσης από την αναθέτουσα αρχή, στη διακριτική ευχέρεια της οποίας εναπόκειται η ενεργοποίησή του ή μη (πρβλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 22/2017 της Αρχής με θέμα "Τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους", αναρτημένη στο www.eaadhsy.gr).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 413/2007 και 186/2010 Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ, ομοίως δε και σύμφωνα με τις αποφάσεις 13/2014 και 129/2017 της Αρχής, έχει κριθεί ότι "η σύμβαση που συνάπτεται δυνάμει ρήτρας δικαιώματος προαίρεσης δεν θα μπορούσε να υπαχθεί στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν στις συμπληρωματικές ή νέες εργασίες, πρωτίστως διότι οι εν λόγω ρυθμίσεις αφορούν στη σύναψη νέας σύμβασης με τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων [...] και δεν αφορούν σύναψη σύμβασης με μονομερή δήλωση του δικαιούχου του δικαιώματος προαίρεσης". Τούτο σημαίνει ότι η κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση - κατ' άρθρο 32 παράγραφος 6 του ν. 4412/2016 - ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων ως νέων έργων, σύμφωνα με τη βασική μελέτη που έχει αποτελέσει αντικείμενο αρχικής σύμβασης, συνισταμένων στην επανάληψη παρόμοιων έργων ανατεθέντων στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή, δεν θα πρέπει να συγχέεται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων κατ' ενάσκηση "γνήσιων" δικαιωμάτων προαίρεσης του Αστικού Κώδικα.

Τα δε ως άνω αναφερόμενα "γνήσια" δικαιώματα προαίρεσης του Αστικού Κώδικα δύνανται, υπό προϋποθέσεις, να ενταχθούν στις περιπτώσεις επιτρεπτής τροποποίησης δημοσίων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους κατά τις προπαρατεθείσες διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 132 του ν. 4412/2016.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι η κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, σύμφωνη γνώμη της Αρχής αφορά αποκλειστικά και μόνον σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 περίπτωση β' του άρθρου 26 και των άρθρων 32 και 269 του ν. 4412/2016

Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω, και προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη της αρμοδιότητας της Αρχής για την παροχή της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, σύμφωνης γνώμης της, κρίνεται απαραίτητο όπως διερευνηθεί το εάν με βάση τους συμβατικούς όρους του προαναφερθέντος αρχικού έργου έχει συναφθεί υπέρ της αιτούσας αναθέτουσας αρχής σύμφωνο προαίρεσης του Αστικού Κώδικα (option) κατ' ενάσκηση του οποίου σκοπείται να συναφθεί η δημόσια σύμβαση έργου του εξεταζόμενου αιτήματος.

14. Εν προκειμένω, η προς ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου με τον τίτλο "Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων" σκοπείται να συναφθεί κατ' ενάσκηση του δικαιώματος προαίρεσης (B), το οποίο αφορά "στην κατασκευή σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. Αριθμ. ΔΝΣγ/ΦΝ 393 (ΦΕΚ 1867 Β/29-05-2017) του μετωπικού σταθμού διοδίων Αρδανίου [έξι λωρίδων διέλευσης διοδίων] καθώς και των πλευρικών Σ.Δ. Προφήτη, Βαγιοχωρίου, Βρασών/Ασπροβάλτας, Γαληψού/Ορφανίου, Μουσθένης, Ελευθερούπολης, Αγ. Ανδρέα, Άσπρων Χωμάτων, Βαφέικων, Ιάσμου, ΒΙΠΕ Κομοτηνής/Φύλακα και Μέστης, [έκαστος με δύο λωρίδες διέλευσης διοδίων], σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Τεχνική Περιγραφή", με συνολικό προϋπολογισμό ο οποίος είχε τεθεί στη διακήρυξη του αρχικού έργου ως έγγιστα 22.800.000€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% (ήτοι 18.387.096,77€ χωρίς ΦΠΑ), κατά τα λοιπά σύμφωνα με τους προπαρατεθέντες στην παρούσα όρους των τευχών του οικείου ανοικτού διαγωνισμού (βλ. όρους του άρθρου 11.4 του τεύχους διακήρυξης, ανωτέρω υπό παρ. 2.2 σελ. 3 της παρούσας, καθώς και όρους των σελ. 8-10 και 184 επ. του τεύχους τεχνικής περιγραφής, ανωτέρω υπό παρ. 2.4 σελ. 4-6 της παρούσας).

Ως προς εξεταζόμενο δικαίωμα προαίρεσης, σημειώνονται τα εξής:

α) Ορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης της αρχικής σύμβασης τόσο το εξεταζόμενο δικαίωμα προαίρεσης όσο και οι όροι ενεργοποίησής του.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 11.4 του οικείου τεύχους διακήρυξης, βλ. ανωτέρω υπό σελ. 2-3 της παρούσας, προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή "δύναται, σύμφωνα με την παρ.1α του άρθρου 132 του Ν4412/2016, να τροποποιήσει με μονομερή δήλωσή της - χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης - την αρχική σύμβαση με ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης" του σχετικού με το προς ανάθεση έργο της κατασκευής

των είκοσι οκτώ (28) σταθμών διοδίων, ενός μετωπικού και είκοσι επτά πλευρικών, "σύμφωνα με το βασικό σχέδιο των εργασιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο της παρούσας σύμβασης".

Η δε συγκεκριμένη προαίρεση ενεργοποιείται με μονομερή απόφαση της αναθέτουσας αρχής "εντός του χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης και τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση αυτής", υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: "- έκδοση των Περιβαλλοντικών Όρων. - έγκριση των σχετικών μελετών. - συντέλεση των απαλλοτριώσεων (όπου απαιτούνται). - εξασφάλιση της χρηματοδότησης (π.χ. έκδοση αποφάσεων ανάληψης χρηματοδότησης, σχετικού ενάρτιθμου). - έκδοση θετικού πορίσματος από το Ελεγκτικό Συνέδριο για την προς υπογραφή σύμβαση που αφορά στην προαίρεση (εφόσον απαιτείται)".

Ο δε ανάδοχος του αρχικού έργου, στον οποίο σκοπείται να ανατεθεί η προς σύναψη δημόσια σύμβαση έργου, υποχρεούται να συμμορφωθεί προς την ανωτέρω μονομερή απόφαση της αναθέτουσας αρχής στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων για την εκτέλεση του αρχικού έργου, καθώς σύμφωνα με το σχετικό συμβατικό όρο "οφείλει μετά την υπογραφή της σύμβασης προαίρεσης να ξεκινήσει άμεσα τις εργασίες κατασκευής", ενώ, παράλληλα, ο ανάδοχος "υποχρεούται να συντάξει έναντι της αμοιβής που θα του καταβληθεί, όλες τις μελέτες που απαιτούνται (οδοποιίας, κτηματολογίου, υδραυλικών, Η/Μ κ.α) για την κατασκευή των σταθμών διοδίων (μετωπικού και πλευρικών) στον αυτοκινητόδρομο και τους Καθέτους Άξονές του, όπως σαφώς ορίζονται στην τεχνική περιγραφή [...], καθώς και οποιεσδήποτε άλλες μελέτες που τυχόν θα απαιτηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου μετά από σχετική έγγραφη εντολή της Εταιρίας. Η έγγραφη εντολή, όσον αφορά τις μελέτες των σταθμών διοδίων, θα δοθεί από την Υπηρεσία αμέσως μετά την έγκριση των περιβαλλοντικών Όρων" (βλ. σχετικούς όρους του τεύχους τεχνικής περιγραφής και του τεύχους της Ε.Σ.Υ του αρχικού έργου, ανωτέρω υπό σελ. 6 επ. της παρούσας).

Τέλος, στο τεύχος τεχνικής περιγραφής του αρχικού έργου ορίζεται η προβλεπόμενη προθεσμία περάτωσης του προς ανάθεση έργου της προαίρεσης ("εντός έξι (6) μηνών από την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος προαίρεσης και την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής στον Ανάδοχο").

β) Το δικαίωμα προαίρεσης είναι σαφώς ορισμένο ως προς τη φύση του και τους βασικούς όρους που διέπουν το φυσικό και οικονομικό αντικείμενό του.

Οι προς κατασκευή, είκοσι οκτώ (28) συνολικά, σταθμοί διοδίων προσδιορίζονται ως προς τη χωροθέτησή τους στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. 6686/14.11.2014 (ΦΕΚ Β' 3086/2014) περί χωροθέτησης σταθμών διοδίων και καθορισμού τελών διοδίων στην Εγνατία Οδό και στους καθέτους άξονες αυτής όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.35897/ΦΝ 393/18.5.2017 (ΦΕΚ Β' 1867/29.5.2017) με θέμα "Τροποποίηση της υπ' αρ. 6686/2014 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών - Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων περί χωροθέτησης σταθμών διοδίων και καθορισμού τελών διοδίων στην Εγνατία Οδό και στους καθέτους άξονες αυτής - Υιοθέτηση συστήματος ηλεκτρονικών διοδίων δορυφορικής τεχνολογίας".

Προσδιορίζονται τα τυπικά τεχνικά χαρακτηριστικά των προς κατασκευή πλευρικών σταθμών διοδίων, όπως γενική διάταξη και διαστάσεις του σταθμού, λωρίδες διέλευσης διοδίων και πλάτη τους, αριθμός νησίδων κυκλοφορίας και διαμόρφωσή τους, κατασκευή μεταλλικού στεγάστρου κτλ, κατά τους σχετικούς όρους περί των πλευρικών σταθμών διοδίων του μέρους Γ' "Εργασίες κατασκευής σταθμών διοδίων με προαίρεση (Β)" του τεύχους τεχνικής περιγραφής του αρχικού έργου, βλ. ανωτέρω υπό σελ. 5-6 της παρούσας, ενώ, όσον αφορά στον προς κατασκευή μετωπικό σταθμό διοδίων Αρδανίου, τα τυπικά τεχνικά χαρακτηριστικά του προσδιορίζονται εμμέσως μέσω της παραπομπής του ιδίου μέρους του ιδίου ως άνω τεύχους στα κατασκευαστικά στοιχεία των κατασκευασθέντων στο παρελθόν μετωπικών σταθμών διοδίων Τύριας, Μουσθένης και Ιάσμου (βλ. σχετικό όρο "Ο μετωπικός Σ.Δ Σιάτιστας θα κατασκευαστεί στα πρότυπα των ήδη κατασκευασμένων και σε λειτουργία παρόμοιων - με 6 λωρίδες κυκλοφορίας- Σ.Δ. π.χ. Σ.Δ Τύριας, Μουσθένης, Ιάσμου").

Επιπρόσθετα, παρέχονται επαρκή στοιχεία για τον εξ' αναγωγής προσδιορισμό των ελαχίστων εργασιών που απαιτούνται για την κατασκευή έκαστου σταθμού διοδίων της προαίρεσης, λαμβανομένου υπόψη του ότι οι εργασίες αυτές προφανώς είναι όμοιες προς τις εργασίες κατασκευής του μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας, οι οποίες περιγράφονται και περιλαμβάνονται σαφώς στο δημοπρατηθέν αντικείμενο του αρχικού έργου. Ειδικότερα, στο άρθρο Β-1.1 (σελ. 141) του τεύχους τεχνικής περιγραφής του αρχικού έργου περιλαμβάνεται τεχνική περιγραφή του έργου κατασκευής του μετωπικού σταθμού διοδίων Καβάλας, έξι (6) λωρίδων διέλευσης, το οποίο περιλαμβάνει εργασίες διαπλάτυνσης οδοστρώματος, διαμόρφωσης χώρου χοάνης διοδίων, κατασκευής κτιρίου διοίκησης και οικίσκων εισπρακτόρων, στεγάστρου λωρίδων διέλευσης, νησίδων, Η-Μ εγκαταστάσεων, όπως και "κάθε άλλη εργασία ή εγκατάσταση ώστε ο σταθμός να καταστεί έτοιμος προς λειτουργία", βλ. ανωτέρω

υπό σελ. 4 της παρούσας, ενώ, επιπρόσθετα, οι εργασίες κατασκευής του ως άνω μετωπικού σταθμού διοδίων κατατάσσονται σε ομάδες εργασιών και εξειδικεύονται κατ' άρθρο και ποσότητα στο τεύχος προϋπολογισμού μελέτης (δημοπράτησης) του αρχικού έργου ως διακριτό τμήμα αυτού.

Συναφώς, στους προπαρατεθέντες υπό σελ. 6 – 7 της παρούσας όρους των άρθρων 6.2, 6.3 και 6.4 του τεύχους ειδικής συγγραφής υποχρεώσεων του αρχικού έργου καθορίζονται επακριβώς οι τεχνικές μελέτες, πχ. μελέτες εφαρμογής οδοποιίας, Η/Μ εγκαταστάσεων, κτιριακές και υδραυλικών, τις οποίες ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συντάξει έναντι της αμοιβής που θα του καταβληθεί προκειμένου για την κατασκευή των σταθμών διοδίων της εξεταζόμενης προαίρεσης καθώς και το ακριβές περιεχόμενο των μελετών αυτών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 11.4 της οικείας διακήρυξης, για κάθε ομάδα εργασιών των προς κατασκευή σταθμών διοδίων της προαίρεσης ισχύουν τα συμβατικά τεύχη της αντίστοιχης ομάδας εργασιών του αρχικού έργου και εφαρμόζεται υποχρεωτικά το ποσοστό έκπτωσης που προσέφερε ο ανάδοχος στην αντίστοιχη ομάδα εργασιών κατά την προηγηθείσα δημοπρασία ανάθεσης του έργου αυτού.

Με βάση τα ανωτέρω, διαφαίνεται βασίμως ότι κατά τη δημοπρασία ανάθεσης του αρχικού έργου καθίσταται, έστω και κατά προσέγγιση, εφικτός ένας εύλογος προσδιορισμός της απαιτούμενης δαπάνης εργασιών (συμπεριλαμβανομένου ΓΕΟΕ και απροβλέπτων) για την κατασκευή καθενός εκ των είκοσι οκτώ (28) σταθμών διοδίων του προς ανάθεση έργου, γεγονός που δεν αναιρείται από το ότι στα συμβατικά τεύχη του αρχικού έργου δεν προσδιορίζεται ο ελάχιστος αριθμός σταθμός διοδίων που σκοπεύεται να κατασκευασθούν με ενεργοποίηση του εξεταζόμενου δικαιώματος προαίρεσης (βλ. σχετικό όρο του οικείου τεύχους τεχνικής περιγραφής: *“Ο ΚτΕ να μπορεί να ενεργοποιήσει το δικαίωμα προαίρεσης για κάποιους μόνο εκ των σταθμών διοδίων (για την περίπτωση που δεν ωριμάζουν αδειοδοτικά/μελετητικά όλοι με τον ίδιο ρυθμό)”*).

15. Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω διαφαίνεται ότι το εξεταζόμενο δικαίωμα προαίρεσης έχει προσδιορισθεί στα συμβατικά τεύχη του αρχικού έργου ως προς τους όρους ενεργοποίησής του, τη φύση του ως έργου και ως προς τους βασικούς όρους που διαμορφώνουν το ουσιώδες περιεχόμενό του, ήτοι το αντικείμενο και το τίμημα αυτού, κατά τρόπο ώστε με τη μονομερή δήλωση και μόνο της άσκησής του από την αναθέτουσα αρχή να τίθεται σε ισχύ η σκοπούμενη συμβατική ρύθμιση (πρβλ. πράξη 171/2018 Ε' Κλιμακίου ΕλΣυν όπου έχει κριθεί ότι *“η πρόβλεψη δικαιώματος προαίρεσης σε μία σύμβαση είναι νόμιμη όταν το ουσιώδες περιεχόμενο, στο οποίο περιλαμβάνεται τουλάχιστον το αντικείμενο και το τίμημα, της κύριας σύμβασης στην οποία αυτό κατατείνει, έχει προσδιορισθεί ποσοτικά και ποιοτικά κατά τρόπο ώστε με τη (μονομερή) δήλωση και μόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης, η σκοπούμενη συμβατική ρύθμιση να τίθεται σε ισχύ (πρβλ. 2515/2016, 992/2011 Τμ. Μειζ- 7μελούς Συν., 1610, 2514/2016, 6062, 6634/2015 VI Τμ., 120/2014 Στ. Κλ.”*)

Ενόψει των ανωτέρω, προκύπτει ότι με βάση τους προπαρατεθέντες συμβατικούς όρους του αρχικού έργου έχει συναφθεί υπέρ της αιτούσας αναθέτουσας αρχής σύμφωνο προαίρεσης του Αστικού Κώδικα (option) κατ' ενάσκηση του οποίου σκοπεύεται να συναφθεί η δημόσια σύμβαση έργου υπό τον τίτλο *“Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Αρδανίου και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων”*, κατά την ανάθεση της οποίας ελλείπει παντελώς το στοιχείο της διαπραγμάτευσης, οι δε βασικοί όροι του αντικειμένου του προς ανάθεση έργου έχουν αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης της σύμβασης του ανωτέρω αρχικού έργου.

Συνεπώς, έχοντας υπόψη ότι η κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, σύμφωνη γνώμη της Αρχής αφορά αποκλειστικά και μόνον σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης των αναθετουσών αρχών, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 περίπτωση β' του άρθρου 26 και των άρθρων 32 και 269 του ν. 4412/2016, καταφανώς προκύπτει ότι η Αρχή στερείται αρμοδιότητας ως προς την παροχή της κατά τα ανωτέρω σύμφωνης γνώμης της επί του εξεταζόμενου αιτήματος (πρβλ. και απόφαση Δ129/11.12.2018 της Αρχής επί παρόμοιου αιτήματος της ίδιας αιτούσας εταιρείας το οποίο αφορά τη σύναψη της δημόσιας σύμβασης έργου *“Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Σιάτιστας και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων”*).

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του θεθέντος ερωτήματος, η Αρχή ομόφωνα **αποφασίζει**: ότι στερείται αρμοδιότητας ως προς την παροχή της κατά τα ανωτέρω σύμφωνης γνώμης της επί του εξεταζόμενου αιτήματος (πρβλ. και απόφαση Δ129/11.12.2018 της Αρχής επί παρόμοιου αιτήματος της ίδιας

αιτούσας εταιρείας το οποίο αφορά τη σύναψη της δημόσιας σύμβασης έργου “*Εγνατία οδός: Κατασκευή Μετωπικού Σταθμού Διοδίων Σιάτιστας και των προβλεπόμενων πλευρικών Σταθμών Διοδίων*”) και **απέχει έκδοσης Γνώμης.**

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2018

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης